

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ,
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ
ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 10110, Αθήνα
Τηλ. : 2131516447, -485

Αθήνα, 14 /01/2022

Α.Π.: οικ. 3202

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Διευκρινίσεις επί του Μέρους Β΄ της Υπουργικής Απόφασης με αριθμ. 90972/15.11.2021 (Β΄ 5393).

Με την παρούσα εγκύκλιο παρέχονται διευκρινίσεις για την εφαρμογή του Μέρους Β΄ της αριθμ. 90972/15.11.2021 Απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β΄ 5393), όπως ισχύει, και ειδικότερα για τα στοιχεία που ο εργοδότης οφείλει να καταχωρίσει στο Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ, προκειμένου να μπορεί να διαπιστωθεί, ιδίως σε περίπτωση ελέγχου, εάν ο εργαζόμενος έχει μία από τις ιδιότητες της περ. α΄ του άρθρου 2 της Διεθνούς Συμβάσεως της Διεθνούς Διασκέψεως της Ουασινγκτόνως.

Πιο συγκεκριμένα:

1. Κατά την έννοια του άρθρου 2 εδ.α΄ της Διεθνούς Συμβάσεως της Ουασινγκτόνως για τον περιορισμό των ωρών εργασίας στις βιομηχανικές επιχειρήσεις, που κυρώθηκε με το ν. 2269/1920, οι διατάξεις της Σύμβασης δεν εφαρμόζονται σε πρόσωπα τα οποία κατέχουν θέσεις εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης.

Τα πρόσωπα αυτά, **αν και δεν παύουν να είναι μισθωτοί με σχέση εξαρτημένης εργασίας**, εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν τα χρονικά όρια εργασίας, τις διατάξεις περί δώρου (εδάφιο α΄ της παρ. 1 του άρθρου 2 Ν.2269/1920), την εβδομαδιαία ανάπαυση και την αποζημίωση ή την προσαύξηση για υπερεργασία και υπερωριακή εργασία ή εργασία κατά τις Κυριακές και εξαιρετές εορτές ή κατά τη νύκτα ή εκτός έδρας, οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με την εξέχουσα θέση τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ανέλαβαν με τη σύμβαση εργασίας τους.

Σε κάθε περίπτωση, σε ότι αφορά στην καταχώρισή τους στο Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ, η ιδιότητα του προσώπου που κατέχει θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης θα πρέπει να αποτελεί ρητό όρο της ατομικής σύμβασης εργασίας,, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του

Μέρους Β' της αριθμ. 90972/15.11.2021 Απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' 5393).

2) Για τις ανάγκες της καταχώρισης στο Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ, ως τέτοιοι εργαζόμενοι, που κατέχουν θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης **τεκμαίρονται** όσοι :

«**A.** α. Ασκούν το **διευθυντικό δικαίωμα** έναντι λοιπών εργαζομένων της επιχείρησης ή

β. **εκπροσωπούν και δεσμεύουν** την επιχείρηση προς τρίτους, ή

γ. είναι **μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή αντίστοιχου οργάνου διοίκησης** του εργοδότη ή

δ. είναι μέτοχοι ή εταίροι κατέχοντες **άνω του 0,5% των δικαιωμάτων ψήφου** του εργοδότη

ή

B. προϊίστανται Διευθύνσεων, Μονάδων ή Τμημάτων ή άλλων αυτοτελών οργανικών ενότητων της εργοδοτικής επιχείρησης που προσδιορίζονται στο οργανόγραμμά της, εφόσον οι εργαζόμενοι αυτοί **αμείβονται με συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές που δεν υπολείπονται του εξαπλασίου του εκάστοτε ελάχιστου νομοθετημένου μισθού,**

ή

Γ. αμείβονται με συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές που δεν υπολείπονται του οκταπλασίου του εκάστοτε ελάχιστου νομοθετημένου μισθού....»

ι) Η περίπτωση **A.**, αφορά σε εργαζόμενους οι οποίοι πρέπει να πληρούν μια ή περισσότερες εκ των τεσσάρων προϋποθέσεων που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις α,β,γ,δ.

Ειδικότερα, για τις υποπεριπτώσεις α) και β) επισημαίνεται ότι αφορούν σε περιπτώσεις εργαζομένων που λόγω των ικανοτήτων και της ιδιαίτερης εμπιστοσύνης του εργοδότη προς αυτούς,

- **είτε ασκούν διεύθυνση και εποπτεία** επί του συνόλου μιας επιχείρησης ή εκμετάλλευσης,
- **είτε προϊίστανται αυτοτελούς ή ουσιώδους διεύθυνσης ή τμήματος ή λειτουργίας της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης αυτής** (Οικονομική Διεύθυνση, Διεύθυνση Πωλήσεων / Εμπορική, Διεύθυνση Ανθρωπίνου Δυναμικού, Τεχνική Διεύθυνση, Διεύθυνση Πληροφορικής, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Controlling κλπ.), την οποία διευθύνουν και εποπτεύουν, ώστε να επηρεάζουν αποφασιστικά τις κατευθύνσεις και την εξέλιξη αυτής,
- **είτε κατέχουν θέση εποπτείας ή εμπιστοσύνης του εργοδότη,**

και οι οποίοι, ανεξαρτήτως του τυχόν αριθμού υφισταμένων τους, διακρίνονται σαφώς από τους υπολοίπους υπαλλήλους, ιδίως γιατί **ασκούν ως επί το πλείστον τα δικαιώματα του εργοδότη**, όπως λ.χ. η πρόσληψη και η απόλυση του προσωπικού,

έναντι του οποίου επέχουν θέση εργοδότη, η εκπροσώπηση της επιχείρησης προς τρίτους (ανεξάρτητα του θεματικού ή οικονομικού εύρους της εξουσιοδότησης που διαθέτουν και της θέσης εργασίας που κατέχουν), η λήψη σημαντικών αποφάσεων για την επίτευξη του σκοπού του εργοδότη κ.ά.. Ως εκπροσώπηση και δέσμευση νοείται αυτή που συνδέεται με ανάπτυξη πρωτοβουλίας και όχι με πράξεις απλής διαχείρισης, όπως η υπογραφή επιταγών μικρών ποσών για καταβολή γεγεννημένων υποχρεώσεων της επιχείρησης ή η υπογραφή ή συνυπογραφή σε ισολογισμούς.

ii) Η περίπτωση Β, αφορά σε περιπτώσεις εργαζομένων στους οποίους θα πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά οι εξής δύο προϋποθέσεις:

- **να προΐστανται** Διευθύνσεων, Μονάδων ή Τμημάτων ή άλλων αυτοτελών οργανικών μονάδων ή λειτουργιών της εργοδοτικής επιχείρησης σύμφωνα με το οργανόγραμμά της, εφόσον η εργοδοτική επιχείρηση τους εμπιστεύεται την εποπτεία μέρους της συνεχούς, διακεκομμένης ή έκτακτης, αλλά πάντως ουσιώδους λειτουργίας της, ανεξαρτήτως του τυχόν αριθμού υφισταμένων τους, **και**
- οι **συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές** τους σε κάθε περίπτωση να μην υπολείπονται του **εξαπλάσιου του εκάστοτε ελάχιστου νομοθετημένου μισθού**.

Αναφορικά με την έννοια των κατά τα ανωτέρω συμφωνημένων μηνιαίων αποδοχών, κατά τη νομολογία, η συμφωνία μπορεί να είναι έγγραφη ή προφορική, ρητή ή σιωπηρή. Έτσι, για παράδειγμα, οι οικειοθελείς παροχές εξελίσσονται σε υποχρεωτικές, αν η χορήγησή τους συνεχίζεται και επαναλαμβάνεται για μακρό χρονικό διάστημα και μάλιστα κατά τακτά χρονικά διαστήματα χωρίς την εκ των προτέρων τήρηση επιφύλαξης περί μονομερούς κατάργησής τους, η επιχειρησιακή συνήθεια μπορεί να είναι γενεσιουργός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κ.ά. Όλα αυτά θεωρείται ότι καθίστανται τμήμα της ατομικής σύμβασης εργασίας, δια των ανωτέρω μηχανισμών, εφόσον χορηγούνται, όχι ως επιβράβευση αποτελέσματος, αλλά ως αντάλλαγμα της εργασίας. Γι' αυτό, κάθε είδους αποδοχές (λ.χ. μηνιαίος μισθός εν τη στενή έννοια, προμήθειες, επιμίσθιο χορηγούμενο σε αντάλλαγμα της εργασίας κ.ά.) και παροχές (λ.χ. παροχή χρήσης αυτοκινήτου, κάλυψη δαπανών κινητής τηλεφωνίας, ομαδικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο κ.ά.), αν και εφόσον έχουν αποκτήσει υποχρεωτικό χαρακτήρα κατά τα ανωτέρω και χορηγούνται ως αντάλλαγμα της παρεχόμενης εργασίας, λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της αποζημίωσης απόλυσης και θεωρούνται τακτικές αποδοχές. Ωστόσο, δεν συνυπολογίζονται παροχές, οι οποίες είναι αβέβαιο εάν θα χορηγηθούν (λ.χ. μπόνους που συνδέεται με την επίτευξη ατομικών στόχων ή στόχων της επιχείρησης).

Κατά συνέπεια, κατά τον υπολογισμό των συμφωνημένων μηνιαίων αποδοχών για την εφαρμογή της ως άνω περίπτωσης Β (και της Γ παρακάτω), λαμβάνονται υπόψη, βεβαίως, οι ρητώς και εγγράφως συμφωνημένες μηνιαίες καταβαλλόμενες αποδοχές, αλλά και κάθε άλλο ποσό ή παροχή που λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό της αποζημίωσης λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. Εξυπακούεται ότι αν δεν υπάρχουν τέτοια ποσά και παροχές, που να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της ως άνω αποζημίωσης λόγω καταγγελίας, λαμβάνονται υπόψη αποκλειστικά οι ρητώς και εγγράφως συμφωνημένες, μηνιαία καταβαλλόμενες αποδοχές.

Εξάλλου, ως εκάστοτε ελάχιστος νομοθετημένος μισθός νοείται το μοναδιαίο ποσό αναφοράς του νομοθετικά καθορισμένου κατώτατου μηνιαίου μισθού του ανειδίκευτου εργάτη, χωρίς τον υπολογισμό καμίας προσαύξησης.

Ως εκ τούτου αν δεν πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις σωρευτικά, οι εν λόγω εργαζόμενοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω ΥΑ και κατ' επέκταση δεν πρέπει να δηλώνονται στο Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ ως εργαζόμενοι που κατέχουν θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης.

ii) Η περίπτωση **Γ.** αφορά σε οποιονδήποτε εργαζόμενο αμείβεται με συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές που δεν υπολείπονται **του οκταπλασίου του εκάστοτε ελάχιστου νομοθετημένου μισθού**. Και σε αυτήν την περίπτωση κατά τον εν λόγω υπολογισμό λαμβάνονται υπόψη οι συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές και ο ελάχιστος νομοθετημένος μισθός, όπως ορίστηκαν ανωτέρω.

Επομένως, αν δεν πληρούται η προϋπόθεση ως προς το ύψος των συμφωνημένων μηνιαίων αποδοχών, ο εν λόγω εργαζόμενος δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω ΥΑ και δεν πρέπει να δηλώνεται στο Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ ως εργαζόμενος που κατέχει θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης.

Επισημαίνεται ότι αναφορικά με τις περιπτώσεις **Β** και **Γ** ο περιορισμός που τίθεται ως προς τις συμφωνημένες μηνιαίες αποδοχές (υπέρτερες του εξαπλασίου ή οκταπλασίου του εκάστοτε ελάχιστου νομοθετημένου μισθού αντιστοίχως) ως προαπαιτούμενο για να αποδοθεί στον εργαζόμενο η ιδιότητα του προσώπου που κατέχει θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης, λειτουργεί ως αντιστάθμισμα της εξαιρέσεώς τους από τις συγκεκριμένες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του ύψους του μέσου καταβαλλόμενου μισθού στη χώρα.

Εν κατακλείδι εργαζόμενος, ανεξαρτήτως της ιδιότητας που του έχει αποδοθεί, εφόσον δεν εμπίπτει σε μία εκ των ως άνω περιπτώσεων Α,Β,Γ εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής της ΥΑ 90972/15.11.2021 και κατ' επέκταση δεν πρέπει να δηλώνεται στο Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ ως εργαζόμενος που κατέχει θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης.

3. Η δήλωση στο Π.Σ. «ΕΡΓΑΝΗ» της κτήσης ιδιότητας του προσώπου που, κατά τα ανωτέρω, κατέχει θέση εποπτείας ή διευθύνσεως ή εμπιστοσύνης γίνεται α) σε περίπτωση νέας πρόσληψης σε ειδικό πεδίο στο Ενιαίο Έντυπο Αναγγελίας Πρόσληψης (Ε3 Αναγγελία Πρόσληψης και Ε4 Συμπληρωματικός Πίνακας Προσωπικού Νέας Πρόσληψης), β) σε περίπτωση υφιστάμενης πρόσληψης σε ειδικό πεδίο στο ΈΝΤΥΠΟ Ε4 (Πίνακας Προσωπικού), με δυνατότητα επιλογής **μίας εκ των ως άνω περιπτώσεων Α,Β και Γ.**, ενώ η απώλεια της ιδιότητας αυτής δηλώνεται αμελλητί σε ειδικό πεδίο στο ΈΝΤΥΠΟ Ε4 (Πίνακας Προσωπικού). Ειδικότερα, για τις περιπτώσεις **Β** και **Γ** θα γίνεται έλεγχος από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα, με βάση τις μηνιαίες καταβαλλόμενες αποδοχές του εργαζόμενου, όπως αυτές αποτυπώνονται στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ και αυτές που προκύπτουν από πρόσθετες εργοδοτικές παροχές (σε χρήμα ή σε είδος) υποχρεωτικού χαρακτήρα (και όχι εξαρτώμενες από διαλυτική ή αναβλητική αίρεση), για τις οποίες θα ζητούνται από τον εργοδότη, εφόσον τούτο κριθεί απαραίτητο, να προσκομισθούν σχετικά

στοιχεία από τα οποία να προκύπτει το ποσό στο οποίο αποτιμώνται οι σχετικές παροχές σε χρήμα.

Σε περίπτωση που στο ίδιο πρόσωπο συντρέχουν σωρευτικά παραπάνω από μια εκ των περιγραφόμενων στις περιπτώσεις **A**, **B** και **Γ** ιδιοτήτων, το γεγονός θα αποτυπώνεται φυσικά στην ατομική σύμβαση εργασίας ωστόσο, κατά την σχετική υποβολή στο Π.Σ. «ΕΡΓΑΝΗ», επιλέγεται υποχρεωτικά μια εξ αυτών .

Εργοδότης που απασχολεί προσωπικό, το οποίο κατά την ημερομηνία λήξης της υποβολής του ετήσιου Ε4 Πίνακα προσωπικού για το έτος 2021 (ήτοι έως 30/11/2021) κατείχε θέση εποπτείας ή διεύθυνσης ή εμπιστευτική, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο Μέρος Β' της υπουργικής απόφασης υπό στοιχεία 90972/15-11-2021 (Β' 5393), όπως ισχύει, υποχρεούται να δηλώσει την κτήση της ιδιότητας αυτής σε ειδικό πεδίο του Ε4 (Πίνακας Προσωπικού) έως και τις 23 Ιανουαρίου 2022

Τέλος, σύμφωνα με την από 30.11.2021 σχετική ανακοίνωση στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ: «Από 01.12.2021 έχει διατεθεί νέα έκδοση στα έντυπα **E3**: Ενιαίο Έντυπο Αναγγελίας Πρόσληψης (E3 Αναγγελία Πρόσληψης και E4 Συμπληρωματικός Πίνακας Προσωπικού Νέας Πρόσληψης) και **E4**: Πίνακας Προσωπικού (Αρχικός, Ετήσιος, Συμπληρωματικός Ετήσιος κλπ) που περιέχουν την προσθήκη πεδίων που αφορούν την Θέση εποπτείας ή διεύθυνσης ή εμπιστευτική.

Παρέχονται στην αρχική οθόνη του Πληροφοριακού Συστήματος, οι νέες προδιαγραφές για μαζική καταχώριση των εντύπων E3 και E4.»

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ANNA ΣΤΡΑΤΙΝΑΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικής Γραμματέως Εργασίας
4. Γραφείο κ. Γενικής Γραμματέως Κοινωνικών Ασφαλίσεων
5. Γραφείο κ. Υπηρεσιακού Γραμματέως
6. κ. Γενικό Επιθεωρητή της Επιθεώρησης Εργασίας (με παράκληση να κοινοποιηθεί στις τοπικές υπηρεσίες του Σ.Ε.Π.Ε.)
7. Γραφείο κ. Προϊσταμένης Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

8. Γραφείο κ. Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Εργασιακών Σχέσεων, Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία και Ένταξης στην Εργασία
9. Γραφείο κ. Προϊσταμένης Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης
10. Δ/ση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων - Κ Υ Σ.Ε.Π.Ε.
11. Δ/ση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία - Κ Υ Σ.Ε.Π.Ε.
12. Δ7